

**Vormgeving van het marktsectorbeleid en de investeringspremiereregeling (IPR)
in de beleidsperiode 2000 - 2006**

De Sociaal-Economische Adviesraad Noord-Nederland (SEAN) heeft met het oog op het komend beraad op 23 februari 1999 tussen een kabinetsdelegatie en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) op 29 januari j.l. een eerste discussie gewijd aan beide onderwerpen aan de hand van een desbetreffende secretariaatsnotitie. Aan de discussie lag nog geen adviesaanvraag van SNN ten grondslag. De discussie heeft op belangrijke onderdelen geleid tot een gemeenschappelijke opvatting, die als advies aan SNN wordt voorgelegd. Op andere punten lopen de meningen (voorshands) uiteen. De discussie zal op basis van een nader toegespitste secretariaatsnotitie te zijner tijd worden voortgezet. Daartoe zal de secretaris ook nog een gesprek hebben met het hoofd van de SNN-uitvoeringsorganisatie, tevens secretaris van het ISP. De SEAN ziet gaarne een adviesaanvraag van SNN over deze onderwerpen tegemoet.

1. Marktsectorbeleid

De SEAN-geledingen zijn unaniem en met stelligheid de mening toegedaan dat de marktsectorcommissies voor het ISP in de afgelopen beleidsperiode goed hebben gefunctioneerd. De SEAN-leden, daarbij ondersteund door de adviseurs zijn van oordeel dat, conform punt 1.4 uit de discussienotitie de kracht van de marktsectorcommissies was (is) gelegen in de samenstelling van onafhankelijke, deskundige leden, die afkomstig zijn uit de marktsector en daarom dichtbij het bedrijfsleven staan, waardoor zeer (markt-)gericht, selectief, flexibel en met een optimaal rendement kon worden gewerkt. Dit onderscheidt de commissies van overheidsorganen die gebonden zijn aan strikt geformuleerde, generieke regelingen.

In dit licht acht de SEAN het van wezenlijk belang de betrokkenheid van de marktsector in enigerlei vorm in de nieuwe beleidsperiode te continueren, met als doel het activeren van de markt (met name in de richting van een hogere exportquote, hogere innovatiegraad, een grotere intensiteit van netwerkrelaties en sterkere clustervorming) en als taak, het beoordelen en waar nodig het zelf initiëren van projecten.

De toekomstige betrokkenheid van de marktsector zal inhoud moeten krijgen binnen het primaat van de politiek, derhalve in concreto binnen helder geformuleerde beleidsdoelstellingen en door de overheid geselecteerde thema's, criteria, taken, bevoegdheden en procedures, zoals (ten dele en in contouren) reeds aangegeven in het SEAN-advies nr. 26 uit 1997 en in "Kompas voor de Toekomst". Anders gezegd, de toekomstige commissie(s) zal (zullen) in een plan van aanpak, dat mede gedragen wordt door sociale partners, een duidelijke opdracht moeten krijgen, waarmee zij snel en effectief kan (kunnen) opereren.

De thematische selectiviteit van het marktsectorbeleid dient te worden gericht op (nader aan te geven) stuwende sectoren, waarbij slechts projecten worden gehonoreerd, die een meetbare bijdrage leveren aan de versterking van de economische structuur. Tevens zal deze aanpak vooral ook (doch zeker niet uitsluitend; denk bijv. aan de agro-industrie/AVEBE/VAM en toerisme) een effectieve bijdrage moeten leveren aan het kernzonebeleid.

2. IPR

Vestigingen.

De SEAN (leden/adviseurs) zijn het er over eens dat nieuwe vestigingen in de toekomst alleen nog in de vijf aangegeven economische kernzones premiabel kunnen zijn (uitzondering zou de toeristische sector kunnen zijn).

Het in de zones toe te passen niveau van de vestigingspremie zal voor alle zones gelijk moeten zijn. Met name voor vestigingen uit het buitenland zou moeten worden nagegaan of een hogere (netto-) premie dan de nu geldende bruto 20% haalbaar is.

Uitbreidingsinvesteringen.

Over de mate waarin uitbreidingsinvesteringen premiabel moeten zijn lopen de meningen van de leden (voorshands) uiteen.

Aan werkgeverszijde is men er voorstander van om alle uitbreidingen, die aan algemeen te stellen regels voldoen premiabel te stellen, waarbij overigens wel het premiepercentage duidelijk lager zal moeten zijn dan dat van de vestigings-IPR. VNO-NCW-Noord kiest er daarbij voor om de bestaande ondergrens op te trekken van f 0,2 naar f 1 miljoen, terwijl MKB-Noord de huidige grens wil handhaven. FNV-Noord is geporteerd voor een beleid, dat sterk gericht is op stimulering van stuwende, innoverende bedrijven, vooral in de zones. Bedrijfsinvesteringen (vestigingen/uitbreidingen) die voor IPR in de toekomst in aanmerking komen zouden ook een basisarbeidsplaatsenbonus moeten krijgen, die oploopt naarmate meer werkgelegenheid (voor de doelgroepen) wordt gecreëerd.

VNO-NCW-Noord acht dit laatste geen goed en mogelijk ook een gevaarlijk instrument omdat het aantal direct gecreëerde arbeidsplaatsen geen goede indicatie is van het totale directe en indirecte werkgelegenheidseffect.

De heer Lubberts (Kamers van Koophandel, adviseur-SEAN) onderstreept het oordeel van de werkgeversorganisaties dat het bestaande bedrijfsleven belangrijk bijdraagt aan de IPR-doelstelling van economische groei en toename van de werkgelegenheid en derhalve in aanmerking moet blijven komen voor de IPR-regeling.

De heer Oosterhaven (RUG, adviseur-SEAN) benadrukt de wenselijkheid om in de toekomst zeer kritisch naar premiëring van bestaande bedrijven te kijken. Hij is er sterk voorstander van om de IPR met name in te zetten voor nieuwe vestigingen en alleen die uitbreidingen nog te premiëren die werkelijk stuwend, innoverend (strategisch) zijn (naar zijn inschatting 10 à 20% van de uitbreidingsinvesteringen) of die - in geval van kleinere investeringen uit de MKB-sfeer - van bijzonder strategisch gehalte zijn en zonder IPR niet doorgaan. Ook hij pleit voor optrekking van de ondergrens van f 0,2 miljoen en een arbeidsplaatsenregeling. Ten behoeve van de selectie van stuwende bedrijven zou z.i. een veel strakkere definitie dan de huidige moeten worden gehanteerd, waarbij bijv. toeleveringsbedrijven worden uitgesloten.

Intraregionale bedrijfsverplaatsingen zouden in zijn ogen niet meer als vestigingen premiabel moeten zijn, tenzij het bedrijf in kwestie (met bijv. vestigingen in het buitenland) een keuze heeft tussen alternatieven in en buiten het Noorden.

Assen, 1 februari 1999